

Kontakty z Mediami
i Informacja

Sąd Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 81/21
Luksemburg, 12 maja 2021 r.

Wyrok w sprawie T-789/19
Tom Moerenhout i in. / Komisja

Sąd, ze względu na niewystarczające uzasadnienie, stwierdził nieważność decyzji Komisji o odmowie rejestracji propozycji inicjatywy obywatelskiej

Obywatelowi, który występuje z taką propozycją, należy umożliwić zrozumienie toku rozumowania Komisji

W dniu 5 lipca 2019 r. Tom Moerenhout i sześcioro innych obywateli przekazało Komisji Europejskiej, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie inicjatywy obywatelskiej¹, propozycję europejskiej inicjatywy obywatelskiej zatytułowanej „Zapewnienie zgodności wspólnej polityki handlowej z traktatami UE oraz z prawem międzynarodowym” („propozycja EIO”).

Stosownie do wymogów ustanowionych w tym rozporządzeniu², przedstawione zostały przedmiot i cele propozycji, a także postanowienia traktatów, które wspomniani obywatele uznali za odpowiednie dla proponowanego działania. Przedmiotem propozycji EIO było przyjęcie przepisów regulujących transakcje handlowe z podmiotami okupanta mającymi siedzibę lub działającymi na terytoriach okupowanych poprzez odmowę dostępu do rynku Unii Europejskiej dla produktów pochodzących z tych terytoriów. W tym względzie skarżący przywołali różne postanowienia traktatów, a także powołali się na Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, na kilka rozporządzeń i kilka wyroków Trybunału oraz na określone przepisy i źródła prawa międzynarodowego.

Decyzją z dnia 4 września 2019 r.³ Komisja odmówiła rejestracji propozycji EIO. Odmowę tę uzasadniła poprzez wskazanie, że akt prawny dotyczący przedmiotu propozycji EIO mógłby zostać przyjęty jedynie na podstawie art. 215 TFUE, który wymaga przyjęcia decyzji przewidującej zerwanie lub ograniczenie, w całości lub w części, stosunków gospodarczych i finansowych z danym państwem trzecim. Tymczasem, jak stwierdziła Komisja, nie ma ona kompetencji do przedłożenia wniosku dotyczącego aktu prawnego opartego na tej podstawie.

W wydanym w składzie powiększonym wyroku Sąd Unii Europejskiej stwierdził nieważność zaskarżonej decyzji na tej podstawie, że **nie zawiera ona wystarczających elementów** umożliwiających skarżącemu **poznanie powodów** odmowy rejestracji propozycji EIO, a Sądowi – dokonanie kontroli zgodności tej odmowy z prawem. Decyzja ta nie czyni bowiem zadość **obowiązkowi uzasadnienia** wynikającemu z traktatu⁴ i z rozporządzenia w sprawie EIO⁵. Sąd sprecyzował zatem **zakres** obowiązku uzasadnienia, który ciąży na Komisji, gdy odmawia ona rejestracji propozycji EIO przedłożonej na podstawie tego rozporządzenia.

Ocena Sądu

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. 2011, L 65, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2012, L 94, s. 49). Rozporządzenie to zostało uchylone i zastąpione, ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2020 r., rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. 2019, L 130, s. 55; zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie EIO”).

² Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie EIO.

³ Decyzja Komisji (UE) 2019/1567 z dnia 4 września 2019 r. w sprawie proponowanej europejskiej inicjatywy obywatelskiej zatytułowanej „Zapewnienie zgodności wspólnej polityki handlowej z traktatami UE oraz z prawem międzynarodowym” (Dz.U. 2019, L 241, s. 12).

⁴ Artykuł 296 TFUE.

⁵ Artykuł 4 ust. 3 akapit drugi rozporządzenia w sprawie EIO.

Sąd przypomniał, że cele rozporządzenia w sprawie EIO polegają na **wzmacnianiu obywatelstwa Unii, usprawnianiu jej demokratycznego funkcjonowania, zachęcaniu obywateli do udziału w życiu demokratycznym i zwiększaniu dostępności Unii**. Podkreślił on, że w braku pełnego uzasadnienia decyzji o odmowie rejestracji propozycji EIO osiągnięcie tych celów byłoby poważnie utrudnione.

Stosownie do tego rozporządzenia⁶ propozycja EIO jest rejestrowana przez Komisję, o ile **nie wykracza w sposób oczywisty poza kompetencje Komisji** w zakresie przedkładania **wniosku dotyczącego unijnego aktu prawnego** w celu wprowadzenia w życie traktatów. Sąd stwierdził, że w niniejszym przypadku w zaskarżonej decyzji nie uzasadniono w wystarczający sposób braku kompetencji Komisji do przedłożenia wniosku mogącego odpowiadać przedmiotowi i celom propozycji EIO. Przypomniał zasady dotyczące obowiązku uzasadnienia aktów instytucji, Sąd wskazał elementy, które należało uwzględnić, by zaskarżona decyzja zawierała wystarczające uzasadnienie braku kompetencji Komisji w rozumieniu rozporządzenia w sprawie EIO.

W pierwszej kolejności Sąd zauważył, że sama wzmianka o art. 215 TFUE, dotyczącym środków ograniczających, nie pozwala na zrozumienie, dlaczego Komisja uznała, że planowane działanie wchodzi wyłącznie w zakres wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa (WPZiB). **Komisja nie wyjaśniła** bowiem **powodu**, dla którego uznała, iż środek przewidziany w propozycji EIO należy **sklasyfikować jako środek dotyczący aktu przewidującego zerwanie lub ograniczenie stosunków gospodarczych z jednym lub większą liczbą państw trzecich** w rozumieniu art. 215 ust. 1 TFUE.

W drugiej kolejności Sąd przypomniał, że ocena tego, czy uzasadnienie jest wystarczające, musi uwzględniać istotny kontekst. W propozycji EIO skarżący wprost i kilkakrotnie powołali się na wspólną politykę handlową oraz na postanowienia dotyczące tej dziedziny, takie jak art. 207 TFUE. W niniejszym przypadku Komisja powinna była więc **wyjaśnić powody, które skłoniły ją do uznania** w sposób dorozumiany w zaskarżonej decyzji, że środek, którego dotyczy propozycja EIO, z uwagi na jego przedmiot i cele, **nie wchodzi w zakres wspólnej polityki handlowej** i w związku z tym nie może zostać przyjęty na podstawie art. 207 TFUE. Ocena ta miała kluczowe znaczenie dla zaskarżonej decyzji, ponieważ w odróżnieniu od WPZiB wspólna polityka handlowa jest dziedziną, w ramach której instytucja ta jest uprawniona do przedstawienia wniosku dotyczącego aktu Unii na podstawie art. 207 TFUE.

W trzeciej kolejności Sąd stwierdził, że oceny **tego, czy uzasadnienie zaskarżonej decyzji jest wystarczające**, należy dokonać również w świetle celów postanowień traktatów⁷ i rozporządzenia w sprawie inicjatywy obywatelskiej, polegających na zachęcaniu obywateli do udziału w życiu demokratycznym i zwiększaniu dostępności Unii. Z uwagi na owe cele Komisja powinna była wyraźnie przedstawić względy uzasadniające odmowę rejestracji propozycji EIO. W braku pełnego uzasadnienia, zastrzeżenia Komisji co do dopuszczalności propozycji EIO **mogłyby poważnie utrudnić** ewentualne zgłoszenie nowej propozycji EIO.

W związku z tym Sąd stwierdził nieważność zaskarżonej decyzji ze względu na niewystarczające uzasadnienie.

UWAGA: Odwołanie od orzeczenia Sądu, ograniczone do kwestii prawnych, może zostać wniesione do Trybunału w terminie dwóch miesięcy i dziesięciu dni od dnia zawiadomienia o tym orzeczeniu.

UWAGA: Celem skargi o stwierdzenie nieważności jest doprowadzenie do uznania za nieważne aktów instytucji Unii, które są sprzeczne z prawem Unii. Państwa członkowskie, instytucje wspólnotowe oraz jednostki mogą, pod pewnymi warunkami, wnieść skargę o stwierdzenie nieważności do Trybunału Sprawiedliwości lub Sądu. Jeżeli skarga jest zasadna, stwierdza się nieważność aktu. Instytucja, której to dotyczy, powinna zarządzić ewentualnej próżni prawnej spowodowanej nieważnością tego aktu.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Sądu.

⁶ Artykuł 4 ust. 2 lit. b) rozporządzenia w sprawie EIO.

⁷ Artykuł 11 ust. 4 TUE i art. 24 akapit pierwszy TFUE.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.
Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106.
Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793